

“Майбутнє Європи має бути ліберальним в найкращому розумінні цього слова, що означає відданим ідеї здорових публічних дебатів, вільних від будь-яких загроз насильства та примусу... Ми цінуємо політичні досягнення сучасної доби. Кожен чоловік та жінка повинні мати рівне виборче право. Базові права мають бути захищені. Але здорова демократія передбачає соціальну та культурну ієрархію, яка заохочує прагнення до досконалості та пошану до тих, хто служить загальному благу”[3].

Підбиваючи підсумки, можна сказати наступне:

1) В Європейському суспільстві дійсно існує підміна понять щодо значення та впливу ідеологій лібералізму та соціал-демократії на політичну систему країн ЄС. Вплив цієї підміни понять вже відчують інтелектуали та філософи багатьох країн Європи

2) Підміна понять призводить до викривленого сприйняття будь-якої сили на ідеологічній шкалі через зміщення умовного центру “вліво”. Це доволі успішно використовується популістськими силами для критики центристських позицій в політиці та підвищення власних рейтингів такими силами.

Повернення ідей класичного лібералізму не є панацеєю від всіх політичних криз сучасної Європи. Проте прояснення підміни поняття ліберальних цінностей соціал-демократичними, а також – підтримка оновленого суспільного дискурсу, що сприятиме стабілізації ідеологічної шкали є, надзвичайно важливим кроком для створення стабільної та ефективної політичної системи в Європі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Локк. Дж. Сочинения : в 3 т. Т. 3. Москва : Мысль, 1988. Книга вторая, Глава VIII. С. 317.
2. OECD: Taxing Wages 2017. URL: <http://www.oecd.org/berlin/publikationen/taxing-wages-2017.htm> (дата звернення: 10.05.2018)
3. The Paris Statement: Europe we can believe in. URL: <https://thetrueeurope.eu/a-europe-we-can-believe-in/> (дата звернення: 10.05.2018)
4. Francis Fukuyama. The end of history and the last man. New York : The Free Press, 1992. С. 296

Жмур Ю. М.
*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри галузевих юридичних дисциплін
Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова (м. Київ)*

ПРИЧИНИ ЗЛОЧИННОСТІ СЕРЕД НЕПОВНОЛІТНІХ

Запобігання злочинності серед неповнолітніх в Україні є вкрай важливою та складною для суспільства й держави проблемою. На сьогодні стан злочинності неповнолітніх (осіб віком 14-18 років) – це застереження для подальшого соціального

розвитку і, водночас, необхідність активізації роботи з попередження протиправної поведінки, активного пошуку й реалізації профілактичних заходів, що можуть локалізувати рівень злочинності неповнолітніх. Якщо не здійснювати роботу з профілактики злочинів серед неповнолітніх, наша держава запросто може втратити майбутнє молоде покоління, що може призвести до виродження української нації в цілому.

Високий рівень злочинності неповнолітніх свідчить про неналежну організацію запобіжної роботи. В сучасній Україні постала нагальна потреба створення системи попередження злочинів на нових засадах, розбудови з цією метою відповідної законодавчої бази та якнайширшого залучення громадськості до цієї діяльності. За цих умов нового змісту набуває запобіжна діяльність спеціальних органів та установ, виникають і поширюються нові форми й методи запобігання злочинності неповнолітніх, що потребують відповідно нового наукового осмислення. Підвищення ефективності заходів запобігання злочинності неповнолітніх – одна з найактуальніших проблем у кримінологічній науці та правозастосовній практиці [1, с. 1].

Діти – це окрема, самостійна частина суспільства, якій притаманні особливі правила поведінки, своєрідні життєві стереотипи, що забезпечують її розвиток і становлення та перетворення в дорослу (основну) частину суспільства. Проте діти разом із дорослими також можуть вчинювати протиправні діяння.

Проблема злочинності неповнолітніх та малолітніх є досить актуальною і сьогодні, постійно привертаючи особливу увагу вчених юристів, та практиків. Це пов'язано з тим, що неповнолітні та малолітні завжди визнавались злочинцями, так званої, певної (привілейованої) категорії, особливого роду, особливого статусу. Але й варто зазначити, що саме ці категорії осіб – є одні з найбільш кримінально уражених верств населення.

Дослідження злочинності неповнолітніх, застосування та ефективності заходів її запобігання вже здійснювався на теренах кримінально-правової та кримінологічної науки. У зарубіжній та вітчизняній кримінології цьому питанню приділяли увагу такі вчені, як Г. А. Аванесов, Ю. А. Амбросімова, Антонян, М. М. Бабаєв, Т. С. Барило, І. Г. Богатирьов, М. І. Ветров, В. О. Глушков, В. В. Голіна, В. К. Гришук, І. М. Даньшин, О. М. Джужа, А. І. Долгова, В. П. Ємельянов, В. Д. Єрмаков, А. П. Закалюк, К. Є. Ігошев, І. І. Карпець, О. М. Костенко, В. М. Кудрявцев, Н. Ф. Кузнєцова, В. І. Лановенко, Ф. А. Лопушанський, Г. М. Міньковський, В. В. Панкратов, М. І. Панов, А. А. Примаченок, О. Б. Сахаров, І. О. Топольскова, І. К. Туркевич, Н. С. Юзікова, С. С. Яценко та ін.

Семантика слова “*Повноліття*” – вік, по досягненню якого людина набуває повної відповідальності за свої дії та вчинки згідно з Конституцією та законодавством. При цьому людина набуває також додаткових прав та зобов'язань [2].

Злочинність неповнолітніх в даний час є однією з найбільш актуальних проблем сучасного суспільства, її частка в загальній структурі злочинності постійно зростає,

зростає і суспільна небезпека діянь неповнолітніх. Порушення неповнолітніми кримінально-правових норм свідчать про недоліки їх виховання в сім'ях, у школі, а також про не спроможність держави контролювати дану ситуацію. Зростання злочинності серед неповнолітніх вказує про незадовільний стан системи попередження злочинності неповнолітніх.

Підлітковий вік – це час, коли людина ще не доросла, але вже й не дитина. Тоді молодь шукає себе й намагається довести всім, що вона чогось варта. У цьому віці діти доторкаються до антисоціальних моментів життя, проте, на жаль, не завжди розуміють межу між добром і злом та вміють вибрати правильний шлях [3, с. 157].

Саме неповнолітні та малолітні, нажаль, є найвразливіші із груп населення України. Незважаючи на певні заходи, які вживає наша держава – реальне становище дітей погіршується під впливом багатьох факторів.

Причинами та умовами злочинності є система соціально негативних явищ та процесів, які її детермінують як свій наслідок. Причини та умови злочинності – не випадковий механічний набір детермінант злочинності, а система, тобто єдність та цілісність взаємодіючих підсистем та елементів, які розташовані в певній ієрархії та підрядності рівнів. Причини – це явища (системи), що породжують інші явища (системи) – наслідок.

“Детермінант” – це складова, компонент, визначник, причина, умова. На думку Жоржа Гурвича, “детермінанта – це універсальний чинник, який стимулює інтегрування окремих реалій суспільної дійсності в соціальні рамки або середовище, які вже існують (щойно виникли, відомі давно, створені штучно). До загальних причин протиправної поведінки необхідно відносити соціально-психологічні детермінанти, які складаються з таких елементів, як економічна, політична, правова, побутова психологія на різних рівнях суспільної свідомості.

Відхилення від норм свідомості і поведінки підлітків – правопорушників залежать від цілого ряду причин, серед яких велике значення має вплив негативних факторів на формування свідомості особистості

На нашу думку, сміливо можемо ставити на перше місце сім'ю: Звичайно для люблячої сім'ї-власна дитина – “це найдорожчий скарб у світі”, проте досить часто саме сім'я є “джерелом зла”, яке негативно впливає на формування особистості дитини. Батьки, які зловживають алкоголем і вживають наркотичні засоби своєю поведінкою впливають на дитину. Така дитина не має справжньої родини і батьківської турботи. Інколи такі діти не маючи “родинної підтримки” змушені шукати її на вулиці, попадаючи в сумнівні компанії. Також досить суттєво впливає на поведінку дітей – батько чи матір, які відбували покарання у місцях позбавлення волі. Інколи діти сприймають такий фактор, як те, що можна брати за приклад, а не сторонитися.

Друге місце посідає навчально – виховний процес в загальноосвітніх школах, училищах, коледжах та виробничих колективах. Недоліки такого роду виховання вже

самі по собі можуть відіграти негативну роль у поведінці неповнолітнього. У тих же випадках, коли на молоду людину впливають при цьому ще й негативні елементи сімейних і побутових відносин, у наявності реальна основа для формування суспільно небезпечної особистості [4, с. 64].

Також важкі матеріальні умови: Економічні зміни в країні, втрата роботи батьками, корупція, невисокі заробітні плати – все це впливає на неспроможність батьків забезпечити дитині найелементарніші умови для проживання (одежа, взуття, харчування, кишенькові гроші). Часто підліток не може бути забезпечений на рівні зі своїми друзями. Бажання мати дорогий мобільний телефон, планшет або інший гаджет – штовхає дитину на вчинення злочину, зокрема крадіжки грошей, або чужих речей. Підліток не бажає виглядати серед своїх друзів “білою вороною” і для того, щоб від них не відстати – іде на злочин. Соціальне сирітство: Через постійну зайнятість на роботі або байдужість, дитина стає сиротою при живих батьках. Батьки помилково вважають, що нагодувавши сина чи доньку, а також одягнувши її – виконали свої батьківські обов’язки. Тому прийшовши додому, батьки поринають у свої власні справи, не звертаючи ніякої уваги на дитину, не запитуючи про проблеми чи здобутки у школі, про мрії чи бажання. Інколи проста розмова матері з дитиною може врятувати її від згубних звичок, або від вчинення нею злочину.

Негативний вплив підлітків із неблагополучних сімей, із сімей, в яких батьки відбували чи відбувають покарання у місцях позбавлення волі. Не маючи “фактичної родити” діти намагаються знайти собі прихисток і порадишників в інших місцях: на вулицях, інколи в дорослих, сумнівних компанія. Досить часто такими компаніями можуть стати інші підлітки або старші друзі, які не раз вчиняли кримінальні чи адміністративні правопорушення. За таких умов дитина, як “губка” “всмоктує” підґрунтя для злочину.

Пропаганда наркотиків, тютюну через телебачення, через засоби масової інформації. Агресивна реклама, музика, яка пропагує вживання психотропних речовин, а також алкоголю.

Поширення суб’єктивних культур... (хіпі, рокери, емо, готи і т.п.), в середовищі яких пропагується так званий “дух протесту”, самогубства і протиправна поведінка в суспільстві, не сприйняття суспільства в цілому.

Демонстрація відповідних сцен насилля у кінофільмах, відеофільмах, телевізійних передачах, поступово нейтралізують негативне ставлення до неправильного способу життя. Негативні герої показуються, як справжні герої, а їх вчинки – часто виправдовуються.

Нажаль за останні декілька десятиліть кількість протиправних дій вчинених саме неповнолітніми чи малолітніми зросла. Тому для зупинення цього явища нашої державі потрібно докласти чималих зусиль, проте такі зусилля мають бути застосовані в комплексі. Погоджуємося з Ю. А. Абмросімовою, що запобігання злочинності неповнолітніх повинно базуватися не лише на правових засобах, а й передбачати

використання соціальних, психологічних, економічних, культурних, виховних та медичних заходів.

Система заходів попередження злочинності неповнолітніх має базуватися на засадах загальносоціального характеру, які призначені забезпечити необхідний рівень добробуту, культури, виховання та навчання молодих людей. Ця система заходів: діє у співвідношенні з соціальною, економічною, молодіжною, карною політикою держави, яка реалізується через низку цільових програм надання матеріальної та іншої допомоги сім'ям і дітям, запобігання бездоглядності та правопорушень серед неповнолітніх.

ЛІТЕРАТУРА:

1. *Амбросімова Ю. А.* Злочинність неповнолітніх та запобігання їй на регіональному рівні [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Амбросімова Юлія Андріївна : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. – Д., 2009. 20 с.
2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/Повноліття>
3. Кримінологія : підручник / під ред. Н. Ф. Кузнецової, В. В. Лунеева. – 2-ге вид. – Москва : Волтерс Клувер, 2004. – 640 с.
4. *Заросинський Ю., Заросинський О.* Причини і умови злочинності неповнолітніх потребують теоретичного і практичного розроблення // Право України. – 2004. – № 3. – С. 64-67.

Іванова Н. Ю.
кандидат філософських наук, доцент,
заступник завідувача кафедри політології та національної безпеки
Київського національного економічного
університету імені Вадима Гетьмана (м. Київ)

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЯК СИНТЕЗ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ І ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Найбільш важливим і значущим видом політики є державна. Єдиного визначення поняття “державна політика” немає. Більшість авторів вважає, що державна політика – це такі дії органів державної влади з вирішення проблем, які найоптимальніше сприяють реалізації інтересів суспільства. Таким чином, під державною політикою найчастіше розуміють розв’язання проблем суспільного розвитку. Отже, в основі державної політики є виявлення та вирішення проблем, що існують в суспільстві. Саме суспільство здійснює первинну селекцію проблем, тоді як вторинна селекція здійснюється на рівні держави. В цьому полягає складність державної політики, яка вимагає її аналізу, як на етапі формування порядку денного, але також і на етапах впровадження та оцінювання, де актори публічного процесу за допомогою різних механізмів включають в політику публічні рішення, здійснюють їх, що призводить до певних результатів, які показують ступінь її ефективності.